

еволюції, походження органічного світу тощо. Розширено також практичну частину програми, що дає можливість школяреві глибше проникнути в сутність біологічних процесів і явищ та визначитися з обранням бажаного профілю подальшої освіти, підготувати випускника школи до засвоєння програми природничого спрямування вищого навчального закладу.

КОНЦЕПЦІЯ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ МЕРЕЖІ БІБЛІОТЕК ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

Рогова П.І. (Київ)

Державна науково-педагогічна бібліотека (далі — ДНПБ) України ім. В.О. Сухомлинського розробила Концепцію інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України, яку схвалила Президія АПН України, відтак документ було оприлюднено в педагогічній пресі [1] та на кількох наукових конференціях і семінарах. Метою інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів є осучаснення навчально-виховного процесу в школі завдяки перетворенню цих бібліотек на сучасні комп'ютеризовані інформаційно-бібліотечні центри, здатні забезпечити інформаційну підтримку рівного доступу до якісної освіти в Україні, а шкільного бібліотекаря з навчально-допоміжного працівника — на провідника інформаційного забезпечення. Концепція також передбачає створення багаторівневої інфраструктури підтримки як обов'язкової складової процесу інформатизації на регіональному й державному рівнях. Реалізувати концепцію пропонуємо на засадах варіативності й поліцентризму з широким застосуванням інтернет-технологій.

Першим кроком на шляху науково-методичного забезпечення реалізації основних положень Концепції інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України стало створення проекту програми реалізації Концепції наприкінці 2005 р., що передбачає створення трьох складових науково-методичного забезпечення — інституційної, кадрової й технологічної.

До *інституційної* складової мають увійти положення про структурні інституції, передбачені Концепцією: шкільні медіацентри, регіональні та обласні ресурсно-методичні й провайдерські центри, загальнодержавний науково-методичний та ресурсний центр мережі освітянських бібліотек України на базі ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. До *кадрової* — службові інструкції для фахівців зазначених вище інституцій. До *технологічної* — інструкції на технологічні процеси, що відбуватимуться згідно з основними положеннями Концепції.

Створити науково-методичне забезпечення заплановано за два етапи. На першому з них передбачено розробити інституційну й розпочати створення кадрової складової документів науково-методичного забезпечення, а саме:

- Типового положення про медіацентр загальноосвітнього навчального закладу України;
- Типового положення про обласний центр електронних ресурсів мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів;
- Положення про Всеукраїнський державний науково-методичний та ресурсний центр мережі освітянських бібліотек на базі ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського;
- Службової інструкції шкільного бібліотекаря-медіаспеціаліста.

Слід визнати, що незважаючи на всі негаразди, в Україні набирає обер-

тів рух зі створення медіацентрів у школах, який очолює, зокрема, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. Шкільні бібліотеки самі виробляють свої програмні та інформаційні продукти. Високими темпами зростає й випуск мультимедійної навчальної продукції. Розвитку цієї діяльності присвячено значну частину вже згадуваної державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 рр. Вагомою подією стало виділення окремим рядком у міському бюджеті Києва фінансування комп'ютеризації шкільних бібліотек на поточний рік.

Але не можна забувати, що в Україні створенням медіацентрів охоплено лише кілька відсотків загальної кількості шкіл, тоді як, скажімо, в тих-таки США, згідно зі статистичними звітами Департаменту освіти, в середині 60-х рр. минулого сторіччя 36% публічних шкіл уже мали свої медіацентри, а у 2000 р. таких шкіл було вже 92%, які охоплювали 97% усіх учнів країни. Станом на 2000 р. 69% шкільних бібліотек США мали свій електронний каталог, 60 — окрім цього мали вихід на електронні каталоги інших бібліотек, 96 — вихід на інтернет, 68 — власні чати, 70 — спеціалізовані програмні продукти навчального призначення (математичні бластери, програми для поглибленого вивчення фізики, хімії, географії, історії, іноземних мов тощо), понад 88% шкільних медіацентрів — свої реферативні бази даних (разом з енциклопедіями й словниками), 82 — повнотекстові бази даних профільних статей та інших публікацій, 62 — свої бази даних про дальшу освіту учнів, 56 — доступ до віддалених академічних баз даних типу ERIC або PROQUEST, 62% — власні електронні колекції книг, журналів та інших видань [1].

Таким чином, нам є в кого вчитися. Науково-методичне забезпечення інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України має спиратися на світовий досвід створення шкільних медіацентрів, а також передбачати створення розгалуженої інфраструктури підтримки цього процесу, своєрідного інформаційного середовища, яке має спиратися на загальноукраїнський координаційний та методичний центр і регіональні структури освітянської галузі.

Практика свідчить, що в Україні вже розпочалася інформатизація мережі шкільних бібліотек. Темпи й успіх цього процесу залежать від ефективності його науково-методичного забезпечення, а отже, від участі творчих сил провідних установ освітянської галузі України.

Література

1. Рогова П.І., Артемов Ю.І. Науково-методичне забезпечення реалізації Концепції інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України // Педагогіка і психологія. Вісник АПН України. Науково-теоретичний та інформаційний журнал Академії педагогічних наук України. — №4 (53). — 2006. — С. 145–150.

КУРСИ ЗА ВИБОРОМ — СКЛАДОВА ПРОФІЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ШКОЛЯРІВ

Кизенко В.І. (Київ)

Однією з визначальних тенденцій розвитку сучасної освіти є її спрямованість на особистість людини. У державних документах (Закон України «Про загальну середню освіту», Постанова Кабінету Міністрів України від